

עליזה טננבוים התארכה במקיף בעקבות יום השואה, וסיפרה איך נמלטה בילדותה מאוסטריה לאחר פלישת היטלר, וכיצד עברה את מלחמת העולם השנייה באנגליה

ספר נפרדים.

באנגליה התארגנו לקלוט ילדים יהודים מאירופה, ואביה ניסה לחפש לה ולאימה מקום לגור בו. לאחר שלא הצליח למצוא מקום לשתייהן יחד, החליטו לשלוח רק את עליזה, ובאוגוסט 1939 היא נסעה יחד עם 600 ילדים יהודים אחרים ללונדון. זו היתה הרכבת האחרונה שיצאה לאנגליה, ואימה נאלצה להישאר בווינה. מבצע העברת הילדים היהודים ברכבות לאנגליה נקרא ה"קינדר טרנספורט".

באנגליה עליזה הצטרפה למוסד לבנות יהודיות. כאשר מלאו לה 10 שנים, פרצה המלחמה.

הקשר עם האם בווינה נותק, והאב התגייס לצבא הבריטי. הוא היה האבא היחיד לכל 20 הבנות שהיו איתה במוסד – מלבד עליזה לא ידעה אף אחת מה עלה בגורל הוריה. אביה השתדל להגיע לעיתים קרובות מאוד, והקשר ביניהם היה הדוק.

עד מאי 1945 היא לא ידעה מה עלה בגורל אימה. אחותה בפלש"ת יינה נישאה והפכה לאם. עם תום המלחמה אביה השתחרר מהצבא הבריטי ומצא עבודה בסקוטלנד. לאחר שהתקבל מברק שהיו

דיע על שיתרוור אימה מאושוויץ והגעתה לשבי דיה, הם התאחדו מחדש ועלו לארץ בשנת 1949. עליזה התחתנה בינואר 1951 עם המורה שלה לעברית, ונולדו לה שתי בנות.

תיאטרון אורנה פורת מעלה בימים אלה הצגה הנקראת "רכבת ההצלה", שמתאר סיפור דומה לזה של עליזה. עליזה משתתפת בדיון עם הקהל לאחר ההצגה. הצגה זו הועלתה גם בתיאטרון באר שבע.

מאת חן בראון ומיכל סגל
כתבות "ידיעות מקיף א"

למחרת יום השואה התארכה אצלנו בבית הספר עליזה טננבוים, ששיתפה אותנו בספר שפור חייה בתקופת מלחמת העולם השנייה. היא סיפרה על ילדותה בווינה, בירת אוסטריה, לאחר פלישת היטלר בשנת 1938, ועל העברתה לאנגליה במבצע להצלת ילדים יהודים.

באותה תקופה עלתה אחותה הגדולה לארץ ישראל, במסגרת עליית הנוער (מעט מאוד יהודים

עליזה למעלה מימין בנעוריה

דיים מאירופה הורשו לעלות לארץ בזמן המנדט הבריטי). אביה נלקח למחנה הריכוז דכאו, ולאחר כמה חודשים שוחרר תמורת כסף רב, ואיפשרו לו להגר לאנגליה.

בינתיים הם נאלצו לוותר על החנות שהיתה להם בווינה, ועל הדירה הגדולה שהיתה ברשותם. הם עברו לדירה קטנה, ועליזה נאלצה לעזוב את בית הספר הכללי שבו למדה. כל הילדים היהודים באוסטריה עברו ללמוד בבתי

אתה חייב לעשות מיזה סרט

* "ילדים בזרועות זרים" הוא סרט דוקומנטרי שזכה באוסקר המספר על הצלת ילדים יהודים במלחמת העולם השנייה * הסרט המוקרן בימים אלה בסינמטק, מתאר את סיפור חייהם של הילדים שהועברו לאנגליה עם פרוץ המלחמה * בנתניה ובסביבה חיים היום מספר אנשים שניצלו בדרך זו, אחת מהן היא עליזה טננבוים מבית חרות *

רותי פומרנץ ברמן

היא עליזה טננבוים מבית חרות שטרם מלאו לה עשר שנים כאשר נותקה ממשפחתה ונסעה לכד ברכבת מוינה לאנגליה כשברשותה מזוודה אחת, אוכל ליומיים ופתק ובו הכתובת כתובה באנגלית, שפה אותה לא הבינה אז.

עליזה: "עם כניסתם של הגרמנים לאוסטריה הורע מאוד מצבם של

הדוקומנטרי הטוב ביותר לשנת 2001. בימים אלה הוא מוקרן גם בסינמטק בתל אביב.

המבצע אכן הציל את חייהם של הילדים, אך רובם נשארו יתומים. תחושת הנטישה עדיין מחלחלת בקרבם, וגם אם עברו 60 שנה הצלקות נשארו.

בנתניה ובסביבה חיים היום מספר אנשים שניצלו בדרך זו. אחת מהן

התרגשות גדולה אוזנת בימים אלה בעליזה טננבוים מבית חרות. התרגשות המחזירה אותה לילדותה עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, אז היתה בת 10 ונשלחה ברכבת מביתה בוינה אל החיים בניו קאסל, אנגליה. "ישבתי באולם הקולנוע וראיתי תמונות של ילדים מוכרים. ההתרגשות היתה מעורבת: נזכרנו בחוויות של ילדות ללא הורים, אך בהחלט בחוויות ילדות ובילדים שלרובם היתה זו פרידה לכל החיים מהוריהם". סיפורה המרתק של עליזה הוא מפתיע, ועוד ימצא מישהו שיעשה עליה ועל משפחתה סרט באורך מלא.

בימים אלה מוקרן בסינמטק בתל אביב הסרט הדוקומנטרי "ילדים בזרועות זרים" המספר את סיפורם של 10,000 ילדי ה"קינדר-טרנספורט" אשר הועברו עם פרוץ מלחמת העולם השנייה מגרמניה, מאוסטריה ומצ'כיה לאנגליה וכך ניצלו חייהם. הסרט הגיע לארץ מארה"ב להקרנה בפסטיבל הקולנוע בירושלים, לאחר שזכה באוסקר כסרט

עליזה טננבוים בהוסטל בניו קאסל עם הילדות.

1000 מ' - של תצוגת
רהיטים מדהימה

Volare

צומת פרדסיה טל: 09-8943314

שמענו, וכך גם הילדות האחרות". עליזה לא ידעה שתראה את אמה שוב, וכל הזמן היו לה נקיפות מצפון על שאמה נשארה באוסטריה כדי שבתה תשאר בחיים: "רק ב-1945 הגיע מברק שאמא שלי ניצלה מהשמדה באושוויץ ונמצאת בהחלמה בשבדיה. הייתי היחידה שנשארה עם זוג הורים. היה לי מזל גדול שלא היה לי ילדים אחרים. הורי ניצלו. עלינו לארץ אחרי שחינו בגלזגאו עד 1949 והורי זכו לחיים ארוכים, אמי עד גיל 92 ואבי עבר את גיל 100".

באחד היומנים כתבה ילדה מהמוסד על עליזה: "ליזל היא כל כך לא אגואיסטית, שהיא מחלקת את אבא שלה עם כל הבנות". לכל יתר הבנות במוסד של עליזה לא היה מזל דומה. כולן התייתמו מהוריהן, התפזרו בעולם, וכל אחת מהן היא סיפור לסרט.

את הילדים לאנשים שבאו לקחת אותם. ילדים הועברו להוסטלים ולמשפחות אומנות. היו כאלה שרצו לאמץ ילד, היו שהקימו בתי יתומים ומוסדות, והיו גם קוויקרים ונוצרים שעשו מעשי חסד. אני קיוויתי לראות את אבא שלי. נשארנו שני ילדים שאף אחד לא בא לקבל אותם. אז נאמר לי שאני צריכה לנסוע ברכבת למוסד בניו קאסל, ושם יפגשו אותי. ישבתי ברכבת ובכיתי כל הדרך. הגעתי למוסד בו היו עוד כ-20 בנות בגילאי 3-13. שש שנים חייתי במוסד, כאשר אני בת המזל שיש לה אבא שבא לבקר אותה כל שלושה חודשים. אבא שהייתי צריכה להתחלק בו עם עוד 20 בנות. אבא שידע את ימי ההולדת של הבנות והתייחס אל כל אחת מהן כבת. באנגליה נחשבנו לאויבי העם, ולכן העבירו אותנו מרחק מה מחוף הים. אמרו לנו לא לדבר גרמנית ברחוב. על אמא לא

היהודים. הילדים גורשו מבתי הספר, והגברים נתפסו ונעצרו. כך היה גם גורל המשפחה שלי. אבא שלי נעצר ונשלח לדכאו. הוקמו בתי ספר יהודיים על ידי הנשים שנותרו בבית לבד עם הילדים. המחשבה היתה איך להציל את הילדים. הגרמנים היו מוכנים שנצא את וינה, אך לא היתה ארץ שהיתה מוכנה לקבל אותנו. התורים בפתחי השגרירויות הזרות היו עצומים, וכל משפחה חיפשה לה קרוב משפחה בארץ אחרת. לאבא היו קרובים בקנדה, והם שלחו לנו מכתב ששימש ערבות לכך שהם מוכנים לקבל קרוב משפחה. הנאצים נתנו אז לגברים לצאת. אחותי יצאה בינתיים לפלשתינה יחד עם 60 ילדים שיצאו באשרה ששלח המושב כפר ויתקין, ואבי שחזר מדכאו עזב תוך שלושה חודשים לקנט באנגליה. אמא ואני נשארו לבד. מאוחר יותר אבא הסתדר

ויכול היה להביא את אמא לאחר שמצא משפחה שזקוקה לעוזרת בית. אבל אמא לא הסכימה לעזוב אותי לבד, ולכן נשארה גם היא. אבא המשיך להתעניין איך להוציא אותנו מאוסטריה, ונאמר לנו שמתארגן משלוח של ילדים לאנגליה. באוגוסט 1939 יצא ה'קינדרטרנספורט' האחרון ובו 600 ילדים בגיל 3-17, ואני בתוכם. עליתי לרכבת ילדה בת עשר עם מזוודה אחת. הגענו ללונדון, ושם הושיבו אותנו באמפיאטרון ענק ופזרו

נשארו חברות עד היום. עליזה (במרכז) עם חברותיה בביקור באנגליה

כיוור סליקוורץ + ברז נשלף + מתקן לסבון מפואר

רק 890 ₪

המחירים אינם כוללים מע"מ

מושב ינוב טל: 09-8940539

א'ה' 8:30-17:00 ו' 8:30-13:00

מבצע חממה המלאי מחגמ

ראה פרסום עמ' 111

כמו משפחה. טננבאום ובנות המוסד

טננבאום בנות המוסד

בחודשים שקדמו למלחמת העולם השנייה יצאו רכבות שהסיעו ילדים, יהודים בעיקר, לאנגליה. הילדים האלו, המכונים ילדי הקינדר טרנספורט, אינם מרבים לדבר על הנסיעה ועל קורותיהם לאחריה. עליוה טננבאום וביל אוקפילד נזכרים

אך הוא לא הצליח לקבל אישורים. בסופו של דבר הוא מצא בשיבילי מוסד לילדים בצפון אנגליה והשיג את הניירת. ב־22 באוגוסט '39 נסע עתי עם עוד 600 ילדים מאוסטרליה ברכבת הדי-צ'לר.

"לפני שאמא ליוותה אותי לתחנת הרכבת היא אמרה לי: 'לילד, אני לא יודעת מתי נתיראה שוב אבל לאן שתגיעי, תהיה ילדה טובה ותקשיבי למה שאומרים לך'. מאוחר יותר הגיעו לנו לתחנת הרכבת, התחבקנו, התנשקנו ובכינו. עליתי על הרכבת, הסתכלתי דרך חלון הרכבת, עד שהתרחקנו וכבר לא יכולתי לראות את אמא. פתאום מצאתי את עצמי עם כל כך הרבה ילדים שלא הכרתי לפני כן.

"אני לא זוכרת הרבה מהנסיעה, אני רק זוכרת שהיו המון ילדים באותה רכבת ושנדרמתי בדרך. כשהגענו ללונדון, הושיבו אותנו במקום כמו אמפיאטרוון, כל ילד היה עם מזוודה אחת. מילנו היו 600 אנשים מבוגרים שבאו לקבל את הילדים. כל הזמן חיפשתי את אמא, אבל לא מצאתי אותו.

"בסופו של דבר, האמפיאטרוון התרוקן ונשארו יושבים רק אני וילד נוסף. זאת הייתה תחושה גוראת. אחד מהפקידים קרא לי ודבר בייל אותי לתחנת הרכבת בלונדון, כתב משהו על פתק, דחף לי ליד ואמר לי לרדת בניו קסל. "עד היום אני זוכרת את התחושה הזאת שהייתה לי. הייתי בסך הכל ילדה בת תשע וחצי, צי, שרק עזבה את אמא שלה, לא ידעה מלה באנגלית ולא ידעה איפה היא צריכה לרדת. ישבתי ברכבת ובכיתי ונחור שישב לירי הבין לפי מילון גרמני-אנגלי שהחזקתי ביד, שאני

היו מחנה מעבר וקלטו את כל הגברים האלה, שהנאצים היו מוכנים לשחרר. אבא הסתחרר מרכאו בסוף ינואר '39 ויצא מוינה אחרי שלישה חודשים עם מזוודה אחת. כשאבא הגיע לאנגליה הוא חיפש דרך להוציא אותי ואת אמא,

אני לא יודעת לאן אמא פנתה אבל התארגן ועד, והם הצליחו לקבל אישור להוציא את הג'ויס מרכאו, כתנאי שמישהו מעבר לאוקיינוס אנוס ייתן אישור תמיכה שהם יכולים לצאת. אנגליה פתחה את שעריה וכדרום אנגליה פתח

ו י ג ל ש י ל י א א

"ב־30 באוגוסט, בשעות אחר הצהריים, צל הפעמון בבית ונכנסה אשה מהמשרד של הקינדר טרנספורט. היא ביקשה מאמי שתאירזו לי מזוודה אחת בלבד, תיקח אותי לתחנת הרכבת בשעה 18:00 ושלא תספר לאף אחד. אמא שלי התחילה לככות ומיד אחר כך ארוזה לי מזוודה. לא היה זמן להיפרד מתכרים ונשי ארו לי רק שתיים להיות עם הורי. הייתי בן יחיד, שהסתכל על החיים כהרפתקה אחת גורלה, והשכתי שתוך שבועות אחרים יצטרפו אלי הורי לאנגליה. נפרדתי מהורי ומא לא ראיתי אותם מעולם".

הסיפור של ביל אוקפילד, הגר בדיוור המוגן בנופי השרון בבנתניה, הוא סיפורם של כ־10,000 ילדים נוספים, ילדי הקינדר טרנספורט. אותם ילדים נשלחו על ידי הוריהם ברכבות הצלה שעשו את דרכן לאנגליה בחודשים שקדמו למלחמת העולם השנייה.

גם עליוה טננבאום מבית חירות נסעה ברכבת כזו. טננבאום, 69, נולדה בינה והוברחה לאנגליה ברכבת האחרונה של הקינדר טרנספורט. לפני כן, כאשר התחילה להתגלות האנטישמיות בגרמניה, אחרי עלייתו של היטלר לשלטון, נורקה טננבאום יחד עם ילדים ותידי אחרים מבית הספר הכללי והתחילה ללמוד בבית ספר ליהודים. אחרי אירועי ליל הבדולח, בנובמבר '38, נשלח אביה למחנה עבודה ברכאו. בינואר '39 אוחזת, המבוגרת ממנה בשבע שנים, עלתה ארצה יחד עם 60 צעירים יהודים ונקלטה בכפר ויתקין. בסוף ינואר הגיע ליח אביה לצאת מהמחנה ולהגיע לאנגליה, טננבאום ואמה נשארו בינה. "כל האמרות חשבו איך להציל את הגברים,

הקינדר טרנספורט

שבוע לאחר "ליל הברדלח", שבו אלפי בני עסק, בתי כנסת ומוסדות יהודיים הועלו באש ויהודים רבים נרצחו או נשלחו למחנות ריכוז, נפגשה בלונדון משלחת מטעם "המועצה למען יהדות גרמניה" עם ראש ממשלת בריטניה, נוויל צ'מברלין וביקשה כי בריטניה תפתח את שעריה בפני ילדים יהודים ממרכז אירופה. גם "התנועה למען הטיפול בילדים מגרמניה" נוסדה כתגובה ל"ליל הברדלח" ולצידה פעלו ארגוני "בני ברית", "ועדת מגיבת הנשים", "עליית הנוער" ו"מרכז החרים של הרב הראשי" בראשותו של הרב שלמה שונפלד. בעקבות החלטת הקבינט הבריטי ובתוצאה מלחץ ציבורי, הוסכם להתיר את כניסתם של הילדים לבריטניה במקמדר של "מהגרים במעבר", כתנאי שארגוני סעד יהיו אחראים לאחזקתם הכלכלית. גורלם של הילדים עורר גל אהדה בבריטניה והפניות לקלוט את הילדים הגיעו מכל שכבות הציבור. במאוס 1939 התמוגג "הוועדה לעזרה לילדים" והתנועה לעזרה לילדים מגרמניה" והקימו את "התנועה לילדים פליטים", שבראשה עמד הלורד גורל. תחת חסות ארגוני הסיוע היהודיים והנוצריים הועברו לבריטניה במשך תשעת החודשים שקדמו לפרוץ המלחמה למעלה מ־10,000 ילדים מגיל שלושה חודשים ועד 17.

בבואם, שוכנו במחנות מעבר ובמתקנים ארעיים ואחר כך הועברו למשפחות אומנות או למעונות מיוחדים. "התנועה לילדים פליטים" גם פיקחה על חינוכם הכללי והרתי של הילדים וראגה להכשרתם המקצועית. קבוצת הילדים האחרונה הגיעה דרך הולנד בראשון בספטמבר 1939, ביום שבו פרצה מלחמת העולם השנייה. כ־1,000 מילדי קינדר טרנספורט עלו לאתר המלחמה לישראל. בחודש יוני יתקיים כנס ענק בלונדון, בחסות משרד הפנים הבריטי, לכבוד 60 שנה לילדי קינדר. הכנס, אשר אורגן על ידי ברטה לווינסון, ילדת קינדר שמתגוררת באנגליה, יממש שלושה ימים וצפויים להשתתף בו מאות ילדי קינדר.

עדיין בקשר. טנגבאום ובנות המוסד

ביל אוקפילד: לקחנו את הוסיעה ברוח הרפתקנית, לא היה אכפת לי מכלום. הזיכרון הכי חזק שלי היא השמחה שחשנו כשחצינו את גבול גרמניה

מור על שפיותי. המשפט נמשך חודשים רבים, עד יום הרוזן בספטמבר '46. עד היום אני יכול לשמוע את קולו של נשיא בית המשפט, כהן ריו על עונש מוות בתלייה של 14 מהגשפטים. באוקטובר '46 הוחזרתי לאנגליה וסוף סוף יב"לתי, אחרי שבע שנים נוראות, לראות תקווה לחיים נורמליים."

אוקפילד התגורר 48 שנה באנגליה, נולדו לו בת ובן. אשתו מרגרט נפטרה ב'1970 בעקבות מחלה, ולאחר שנתיים נשא לאישה את טרודה, 72, בנו, רפאל, עלה ארצה ב'1975 וב'1983, פטרישיה, נפטרה ב'1983.

בני הוגו אוקפילד עלו ארצה מאנגליה רק לפני כחמש שנים. "שנים אחרי שהסתיימה המלחמה, רצינו לעשות עלייה עם הילדים שלי, אבל היו לנו מחויבויות באנגליה. בשנת '94, אחרי שטרודה אשתי ואני היינו חופשיים מהמחויבויות שלנו, לא חזינו יום אחד והגענו ארצה. מעולם לא הרגשתי בבית בגרמניה ולא הרגשתי בבית באנגליה, אבל ברנע שהענתי לישראל, הרגשתי בבית. אני פשוט אוהב את המדינה הזאת."

במים אלו מעלה תיארון ארנה מרת ל"ריום ולנוער את "ספרי לי על אה שלינגר", המתאר את חייה של אה בת תשע המגיעה לאנגליה ב"קינדר טרנספורט", משנה את שמה לאולין ומתכחשת לעברה. כשכתה פיית' מג' לה צרור מכתבים וגלויות ישנים בעליית הגג, אין לאולין כל ברירה, היא חייבת להתעמת עם אה.

תחנה בינתיים והתגוררה בבית ינאי. שנתיים מאוחר יותר התחתנה טנגבאום עם המורה שלה לעברית ועברה לגור בבית חירות. כעלה נסטר בשנת '67 היא החלה לעבוד כספרנית שנה במדרשת רופין ובבית הספר האזורי על שם בן גוריון. במשך השנים היא מספרת את סיפורה לבני נוער בבתי הספר והיא אפילו שומרת על קשר טוב עם הכנות שאיתן התגוררה בווסטל והמתגוררות כיום באנגליה ובארצות הברית.

תשעה ימים לפני טנגבאום עזבה את גרמניה עשה אוקפילד, אז בן 16, את הדרך מגרמניה לאנגליה. אוקפילד, 77, לא זוכר הרבה מאותה נסיעה ברכבת ההצלה, הוא רק זוכר שהוא נהנה בה: "לקחנו את הנסיעה ברוח הרפתקנית. הייתי נער, וכמו צעיר ישראלי טיפוסי, לא היה אכפת לי מכלום ואפילו פלרטתי עם בחורות במהלך הנסיעה. הוזכרון הכי חזק שלי היא השמחה שחשנו כשחצינו את גבול גרמניה."

"כשהגענו לארצות הברית הפרידו את הבנים והבנות, ונלקחנו לנסיעה קצרה לבית בארהאם, שם שסקיבל חופשה מהצבא. הוא היה למעשה האבא של 20 הבנות, הוא ידע את תאריכי ימי ההולדת שלהן, ערך לנו את סדרי הפסח. "ביוני '46' עברנו, כל הבנות, ליוניברסיטי, וגם הם למדנו בבית ספר מקומי. אנשי הוועד היהודי שהיו אחראים עלינו אמרו שאין להם כסף לשלוח אותנו בעתיד לאוניברסיטה, ולכן ביקשו מכל אחת מאיתנו לבחור מקצוע. הייתי בת 15 ואני בחרתי ללמוד תפירה. בינתיים אבא הסתחרר מהצבא ועבר כסוכן של חברה ביטחנית בסקוטלנד."

"ספרי לי על אה שלינגר"

המחזה "ספרי לי על אה שלינגר" נכתב על ידי המחזאית ריאן סמואלס בהשראת ילדי הקינדר טרנספורט. המחזה הוצג לראשונה על ידי להקת תיאטרון סודו בלונדון ומאוחר יותר הוצג בניו יורק, וושינגטון, לוס אנג'לס, פילדלפיה, סן פרנסיסקו, סן דיאגו, שוודיה, גרמניה, אוסטרליה, קנדה ויוון. הצגה עלתה פעמים ספורות בארץ ובי'21 במאוס יציגו שחקני תיאטרון מרת לילדים ולנוער גם בהיכל התרבות בנתניה. את ההצגה בייש: רמי רגון, מוסיקה: ארקי דוכין, תפאורה: אבי שכי, תלבושת: עפרה קונסינו, תנועה: איריס לנה. שחקנים: ז'רמן אוניקובסקי, ליאת גור, עפרון אסקין, לין שורץ, מיכל ברנד ותנה תנין.

ז'רמן אוניקובסקי: 'ההבדל בין ילדת הקינדר שבהצגה לבין ילדי הקינדר האמיתיים, הוא שילדי הקינדר האמיתיים שמרו על זהות היהודית שלהם'

כלואים, אבל היה לנו כשרון להוציא את המיט. סב. שיחקנו ברידג', שחמט, כרור יד וארגנו קורסים והרצאות."

אחרי ששהי כשנה במחנה ההסגר, התגייס אוקפילד לצבא הבריטי, ובנובמבר 41 הגיע לאנגליה. את אשתו הראשונה, מרגרט, שהייתה במקור מברלין, פגש במהלך היותו חייל בצבא הבריטי. שלושה שבועות אחרי פגישתם הראשונה, כשכיל היה בן 22, הם התחתנו ואוקפילד הצטרף לבריגדה היהודית.

"את החוויה הטראומטית ביותר בחיי עברתי בדצמבר '45. נודע לי מחבר של אמי, שניצל ממחנה הריכוז טרושטאט, שהורי והעברו לאוסוויץ בספטמבר '44 ולא שמעו מהם מאז. באותה תקופה חברתי כמתרגם במהלך משפט נירנברג. כמו שתרגם סממנים רבים והיה עד לראיות מתירדות שקשורות בשואה, יכולתי לנחש מה קרה להורי. הייתי בבית המשפט כש' שודר סרט של 90 דקות שבו נראו עיומות של גופות שנמצאו במחנות הריכוז בפולין. הייתי חייב למחוק את המראה הזה מזכרוני, כדי לשי"

"בראשית מאי '45, אחרי שש שנים כמעט שלא שמענו מאמא, קיבלתי למוסר מברק מהצלב האדום, שהיה מיועד לאבא, ובו כתוב: 'אשתך הגיעה לשוודיה בריאה ושלמה!'"

בינואר '46, חצי שנה אחרי גמר מלחמת העולם השנייה, כאשר טנגבאום כבר התגוררה עם אביה, הגיעה אמה לאנגליה והצליחה לאתר אותה ואת אביה.

עד היום המפגש עם אמה מרגש אותה עד עומק: "גרנו בשני חדרים שכורים, וכשאבא נכנס עם אמא, הייתי כבר בת 16. אמא לא זיהתה אותי, היא שאלה 'איפה לילד', קמתי אליה והתחבקנו, זאת הייתה התרגשות גדולה. מאוחר יותר היא סיפרה לי על החוויות האיומות שעברו בה באוסוויץ."

"עד אז לא האמנתי שאפגוש את אמא טוב אבל אבא מעולם לא איבד תקווה. הוא תמיד אמר שאנחנו עוד נטייל, כל המשפחה בכפר וי' תקין."

טנגבאום עלתה ארצה עם בני משפחתה באוקטובר '49, וכאן פגשו את אחותה, שרת'

עליזה טונבאום: 'הסתכלתי דרך חלון הרכבת, עד שהתרחקו וכבר לא יכולתי לראות את אמא. פתאום מצאתי את עצמי עם כל כך הרבה ילדים שלא הכרתי לפני כן'

אניקובסקי: 'ההבדל בין ילדת הקינדר שבי' הצגה לבין ילדי הקינדר האמיתיים שאת רואה פה, הוא שילדי הקינדר האמיתיים שמרו על הזהות היהודית שלהם, ואותי זה ממש זדהים. בהצגה שלנו זה לא כך, הבת של אולין היא זאת שמחזירה לה את העבר והיא זאת שחוזרת ליהדות'."

טרודה: "ילדי קינדר לא נוהגים לספר ליל' רים שלהם על מה שהם חוו אלא לנכדים שלי' הם, כי הם כאילו מנסים להתחיל חיים חדשים ולהשאיר את זה מאחוריהם."

אניקובסקי, ששהתה שלוש שנים אצל המ' שפחה האומנת, אומרת כי רק לפני כמה שנים, כאשר חלתה בסרטן השד, שחזרה את החוויות שלה מאותה תקופה: "הייתי ילדה קטנה וכמובן שלא ידעתי מה קורה איתי ככלל. שנים רבות לאחר מכן, כאשר חליתי בסרטן ועברתי טיפול פסיכולוגי, חזרתי לאותה תקופת ילדות באמצ' עזת היפגוה."

"אמנם המשפחה האומנת קיבלה כסף מהוריי כדי לטפל בי אבל זו הייתה משפחה גדולה של איכרים, קצת פרימיטיביים, והם לא בדיוק ראו גו לי. כשאמי באה לקחת אותי, הייתי כמעט בריאות ירודה. בניגוד לנסיון החיים שלי, בהצ' גה אני משחקת אמא מאמצת מסורה שהופכת באיזה שהוא מקום את הילדה, אה, לנצרייה. מכיוון שאני ניצולת שואה, היה לי קשה מאוד מבחינה רגשית, במיוחד כשביצטנו מרגשות עם הבת. בידע עם זאת, יש משהו משחרר ומרגיע בכך שאני משחזרת את הרגשות שלי בכל פעם בהצגה. אפשר להגיד שההצגה הזו היא מעין סגירת מעגל."

"כל חודש אנחנו מקבלים איגרת ובה חר' שות על ילדי קינדר מכל העולם", מסכמת טני' נבאום. יש בין ילדי הקינדר קשר מיוחד והבי' נה, אבל אנחנו לא מדברים הרבה על מה שהיה, הסיפור הזה נמצא בתוכנו."